

Министерство на
финансите

Национално сдружение на
общините в Република България

Протокол

за проведените консултации на основание чл. 77 от Закона за публичните финанси между Министерството на финансите и Националното сдружение на общините в Република България по проекта на Закон за държавния бюджет на Република България за 2019 г. в частта за общините

Двете страни, като оценяват необходимостта от:

- разширяване на възможностите за устойчиво и балансирано развитие на общините,
- повишаване ефективността и подобряване на качеството и обхвата на публичните услуги, предоставяни на местно ниво,
- ясно определени и ресурсно осигурени отговорности на местната власт в България

обединяват усилията си за:

- Подобряване на средата, условията и експертизата за ефективно планиране и управление на местните финанси и насърчаване на доброто финансово управление в общините;
- Създаване на условия за развитие и укрепване на финансовата децентрализация на общините, включително чрез съвместно разработване на модели за реформа на настоящата бюджетна и данъчна система в България;
- Сътрудничество с ресорните министерства при реализирането на местно ниво на приоритетите на политиките, съгласно Актуализираната средносрочна бюджетна прогноза за периода 2019–2021 г.

- Продължаване работата по осъвременяване на Закона за местните данъци и такси и развитие на мерките за повишаване събираемостта на собствените приходи по общинските бюджети;
- Развитие на мерки към разширяване на собствената приходна база на общините и подкрепата за финансово по-слабите общини, вкл. и чрез подобряване на разпределителния механизъм на общата изравнителна субсидия;
- Обсъждане на европейски практики и алтернативи за финансиране на дейностите по управление на отпадъците и развитие на общински капацитет за преминаване към новите основи при минимален риск за общинските бюджети;
- Развитие на нормативна уредба за намаляване на ресурсно неосигурени отговорности, възлагани на общините с нормативни актове;
- Увеличаване правомощията на общините при управлението на делегираните от държавата дейности, при ясни изисквания и резултатност;
- Развитие на електронни услуги на местно ниво, вкл. в сферата на местните данъци и такси с цел намаляване на административната тежест за гражданите и бизнеса;
- Продължаване финансирането от държавния бюджет на дейности и услуги с висок обществен ефект, вкл. подкрепа за достъпа до храни и стоки от първа необходимост на населението в труднодостъпни и отдалечени райони.

I. Приоритетни предложения на Националното сдружение на общините в Република България по бюджет 2019 г.

- 1. Осигуряване на допълнителен ресурс за поддържане и развитие на общинската пътна мрежа чрез увеличение на общия размер на целевата субсидия за капиталови разходи със 110 млн. лв. (80 млн. от тях да бъдат разпределени по показател дължина на общинските пътища, включен в основния компонент В1 на формулата).**

Мотиви: Достъпът на гражданите до най - масовите публични услуги се осъществява чрез четвъртокласната общинска пътна мрежа. Общата дължина на общинските пътища в България възлиза на 19 500 км. Освен тях общините поддържат и над 57 000 км. улична мрежа в градовете и селата. 65% от тези пътища и улици са в лошо експлоатационно състояние. За поддържането им общините разчитат предимно на целевата субсидия за капиталови разходи и на ограничените си собствени средства. Като цяло, годишните разходи за поддържане на общинската пътна мрежа между населените места са над 85 млн.

лв. годишно и още 285 млн. лв. за изграждане, ремонт и поддържане на уличната мрежа – вътре в населените места (основно от постъпленията от данъка върху превозните средства).

Извън общинските пътища и улици, има около 20 000 км републикански пътища и магистрали, чиито ремонти и поддръжка се осигуряват приоритетно от държавата, както чрез големите инфраструктури проекти, вкл. и с европейско финансиране, така и чрез новата система за пътни такси. Ефектът от значително подобряващата се републиканска пътна мрежа е показателен за привличане на инвестиционен интерес. За разлика от нея, за общините достъпът до европейски ресурс за тази цел е силно ограничен - до Програмата за развитие на селските райони и Програмите за трансгранично сътрудничество, а осигуряването на необходимите инвестиции е непосилно за местните бюджети.

С останалата част от исканото увеличение на целевата субсидия за капиталови разходи – от около 30 млн. лв., предлагаме да бъдат подкрепени всички общини, с оглед осигуряване на необходимото съ-финансиране и обезпечаване на недопустимите за възстановяване, но присъщи разходи по европроектите през 2019 г.

- 2. Обща изравнителна субсидия, осигуряваща минимално равнище на местните услуги във всички 265 общини – осигуряване на допълнителен ръст на размера на субсидията с 25.6 млн. лв., разпределени както следва:**
- 21.8 млн. лв. – за 19те общини с нулева изравнителна субсидия за 2019 г.
  - 3. 8 млн. лв. – за осигуряване на ръст на изравнителната субсидия за общините с предвиден минимален ръст (до 5 %) за 2019 г.

Мотиви: Притеснени сме от приложения подход да се предлага съществена промяна на разпределителния механизъм без предварително съгласуване с НСОРБ съгласно чл. 54, ал. 3 от ЗПФ. Изготвеният и включен в проекта на ЗДБРБ за 2019 г. нов разпределителен механизъм лишава от субсидия 19 общини и „замразява“ нивата на субсидията от 2018 г. за други 49 общини (27 са с нулев ръст, а други 22 с минимален – до 1%).

В същото време отчитаме положителните промени, част от които са предлагани през годините, като осигуряването на отделен компонент (А3) за общините с обективно нисък приходен капацитет (с дял на собствените приходи под 25%) като стимулиращи провеждането на самостоятелна финансова политика. Приемаме и подобренията по компонента за данъчното усилие (А5). Поради липсата на изходните параметри (вкл. средните стойности за страната) и размерите на средствата, разпределяни на национално ниво по отделните

компоненти, на този етап не може да се определи еднозначно справедливостта на предлаганата формула.

Считаме, че спрямо 19 общини без никаква субсидия, предложеното общо ограничение в достъпа до изравнителна субсидия, при запазено действие на компонента, изравняващ до миналогодишните стойности за останалите общини на минус е несправедливо и необосновано. Необходимо е подобни сериозни промени да бъдат съпътствани от подходящ компенсационен компонент с ясен и достатъчен преходен период. В оставащите няколко месеца до края на годината и при сегашната собствена приходна база в тези, макар и малко на брой общини ще възникне сериозно напрежение, като ще бъде ограничен необосновано и достъпът до местни услуги на гражданите от тези общини. От друга страна, благодарение на достигнатите по-високи нива на показателите от тези 19 общини, водят до изравняване на останалите общини към по-големи средни за страната стойности. На практика механизма „наказва“ общините, които имат данъчни постъпления над средните за страната и добра събираемост.

На този етап, всички общини (и малки и големи, и „бедни и богати“) разчитат на този трансфер, особено в първите три месеца на годината, когато все още няма данъчни постъпления. На него се разчита вкл. и за покриване на дългосрочно планирани разходи, за финансиране на невъзстановимите разходи по европроектите, за финансиране на специфични местни дейности и услуги, за погасяване на вноски по кредити. С част от общата изравнителна субсидия редица общини компенсират и недостига на средства за осигуряване на минимален ръст във възнагражденията на заетите в местните дейности, поради нарастването на МРЗ с по 10% годишно, тъй като той трудно би могъл да бъде осигурен чрез ежегодно реализираните мерки за оптимизиране на персонала и/или чрез увеличена събираемост на собствените приходи.

Несъвършенствата на досегашния механизъм за разпределение на изравнителната субсидия следваше да бъдат анализирани съвместно, с реални данни за съставните средни стойности по предложените показатели (които са известни към момента), със сумите по отделните компоненти и съответно с броя на общините, подкрепени или изключени от тези компоненти. Замяната на един „дефектен“ механизъм с нов, обективно необоснован механизъм, при липсата на публична и достъпна информация крие редица рискове и за в бъдеще. Такъв например е и рискът от увеличаване на дела и броя на общините през следващите години, които ще получават изравняване по компонент А4 (допълнителен компонент, който осигурява размера на общата изравнителна субсидия, определен ЗДБРБ за 2018 г. за общините с достъп).

3. Запазване и развитие на кадровия капацитет за предоставяне на общински услуги, вкл. чрез допълнителен ръст на ресурса за

делегирана от държавата дейност „Общинска администрация“ с 15,6 млн. лв.

Мотиви: Оценяваме положително подкрепата на Министерство на финансите за осигуряване за втора поредна година на ръст на средствата за общинска администрация (с 30,4 млн. лв. спрямо бюджет 2018 г.). Увеличението ще компенсира повишаването на минималната работна заплата и ще позволи минимално диференциране между различните длъжностни нива.

Надяваме се на продължаване на усилията за намаляване на дисбаланса във възнагражденията на общинската и централната администрация. Разчитаме, че проблемът с разликата в таваните на възнагражденията на едни и същи нива в централните и местните администрации ще бъде решен с подготвяните промени от Министъра на финансите и Заместник-министър председателя и председател на САР концептуални предложения за изменение на Постановление № 67 на Министерския съвет от 2010 г. за заплатите в бюджетните организации и дейности и на Наредбата за заплатите на служителите в държавната администрация.

Очакваме в рамките на бюджетната 2019 г. и при съвместна работа да развием механизма за определяне на стандарта за общинската администрация, така че да не се допускат значителните разлики в нивата на заплащане между администрации от една и съща категория и общинските служители да получават достойно възнаграждение (т.е. с гарантирана стъпка на индивидуалните възнаграждения над размера на минималната работна заплата).

Не на последно място очакваме в централния бюджет за 2019 г. да бъде заделен ресурс, с който да бъдат подкрепени общините при предстоящите плащания в края на мандата за законово дължимите обезщетения на избраните длъжности.

4. Допълнителен ръст с 3 млн. лв. на целевата субсидия за зимно поддържане и снегопочистване, гарантираща по-пълно осигуряване на дейностите, вкл. и при влошени климатични условия.

Мотиви: Размерът на субсидията продължава да бъде недостатъчен за редица общини, които поради климатичните условия приключват зимния сезон със задължения за извършени дейности. При невъзможност, предлагаме да бъде заложен резерв в централния бюджет в размер на не по-малко от 3 млн. лв., който да бъде предоставян по обективни критерии и предварително определени условия за достъп, в случаите на недостиг на средства, когато общинските пътища са свързани с общинска улична мрежа, както и при влошени климатични условия.

5. Допълнително диференцирано по видове услуги увеличение с минимум 28.7 млн. лв. на средствата за делегираните от държавата социални услуги и определяне на справедлив и обективен механизъм

за продължаване предоставянето на услугата „Личен асистент“ в общините.

Мотиви: Допълнителните средства са необходими, за да се преодолее изоставането на стандартите за социални услуги от реалните разходи за тяхното качествено предоставяне. Особено тревожно е положението в специализираните институции и услугите от резидентен тип (с 24 часова грижа за потребителите), където възнагражденията на заетите почти се изравниха с минималната работна заплата. Въпреки предвидените ръстове на субсидията средно с 13%, общините все по-трудно в рамките на този ресурс задържат специалистите с нужната квалификация и мотивация за работа. В същото време, потребителите на повечето услуги заплащат държавни такси, които се централизират във фонд „Социална закрила“ и не могат да бъдат ползвани за подобряване качеството и обхвата на услугите, в които са събрани.

6. Разширяване приложното поле на инструмента за покриване на 80 на сто от неразплатените задължения по проекти с наложени финансови корекции

Мотиви: Предлагаме да бъде развита тази положителна инициатива на МФ за подкрепа на общините, както по отношение на изтеглените заеми за тяхното разплащане от фонд „ФЛАГ“, така и спрямо финансовите корекции, наложени по проекти от настоящия програмен период. През 2018 г. общините вече са в активна фаза на изпълнение на проектите от програмен период 2014 – 2020. Към 30.04.2018 г. 49 % от общинските проекти са с вече наложени финансови корекции, според проучване на НСОРБ. Най-голям брой са корекциите по ОП „Региони в растеж“, а най-големи по обем – по ОП „Околна среда“. Даваме си сметка, че този инструмент решава частично последствията от наложените корекции, а не предотвратява налагането им. Въпреки това той е жизнено необходим на общините и относно новите им проекти, затова настояваме за разширяване на обхвата му.

II. Други предложения на НСОРБ

1. Продължаване на подкрепата за общинските болници в труднодостъпните и отдалечени райони чрез бюджета на Министерство на здравеопазването, като бъдат заложени 15 млн. лв. за 2019 г.

Мотиви: За хората в отдалечените райони тези заведения са единствените, до които имат достъп, а повечето от тях са на ръба на оцеляването. Законът дава възможност за по-силна подкрепа на тези болници чрез инструмента на чл. 106 от Закона за здравето. Тази подкрепа доказва своя оздравяващ ефект и разчитаме тя да бъде засилена през 2019 г.

2. **Продължаване на подкрепата за общински политики чрез бюджета на Министерство на регионалното развитие и благоустройството (разработване на Общите устройствени планове на общините, осигуряване на средства за техническа документация на ВиК активи държавна собственост, които са прехвърлени на общините и др.).**

Мотиви: *Относно Общите устройствени планове:* изпълнението на законовите изисквания и срокове при разработването им се затруднява от тежките процедури, изискващи многократно съгласуване с други институции, особено при наличие на културно – историческо наследство на съответната територия. За общините, чиито договори продължават и през 2019 г. е важно да продължат да имат достъп до ресурса през бюджета на МРРБ.

Относно ВиК активите: След сключването на съответните Договори за стопанисване, поддържане и експлоатация на ВиК системите и съоръженията между Асоциациите по ВиК и ВиК операторите, общините вече имат редица ангажименти по изпълнението на тези договори. Един от тях е в срок от 3 години от сключване на Договорите (обикновено до средата на 2019 г.) за тяхна сметка да предприемат действия по отчуждаване и/или учредяване на сервитути или др. ограничени вещни права, необходими за поддържането и експлоатацията на публичните активи.

Изпълнявайки тези ангажименти, общините са стартирали процедури по отписване на имотите от актовете книги за имоти държавна собственост и издаване на нови Актове за общинска собственост. Тези процедури обхващат подготовката на множество документи, като един от тях е издадена актуална скица на имота от Службата по геодезия, картография и кадастър. След обстойна проверка на скиците се констатира, че повечето санитарно-охранителни зони (СОЗ) и помпени станции са описани с множество грешки и пропуски.

За отстраняване на горните несъответствия, които са допуснати преди предаването на собствеността от страна на държавата, е необходимо общините да вложат значителен финансов ресурс.

3. **Продължаване на подкрепата за улесняване на достъпа до основни хранителни продукти за населението в отдалечени и планински населени места.**

Мотиви: Предоставената подкрепа с неголям ресурс е традиционна и полезна за хората от малките населени места.

III. Конкретни предложения на НСОРБ по текстовете на Законопроекта

1. В чл. 1, ал. 2, т. III. БЮДЖЕТНИ ВЗАИМООТНОШЕНИЯ (ТРАНСФЕРИ) - НЕТО, числото 11 481 769,2 да се замени с „11 661 669,2“, съответно числото по т.1 „11 500 227,2“ да се замени с „11 680 127,2“ и числото по т.1.1. „3 740 750,5“ да се замени с „3 920 650,5“.

2. В чл. 50 числото „3 234 390,2” да се замени с „3 278 690.2”, числото „294 022,0” да се замени с „319 622” и числото „174 110,2“ да се замени със „284 110.2“, като таблицата с разпределението по общини да бъде изготвена от министерство на финансите с отразени промени по общини, съгласно предложените промени от НСОРБ с Протокола по чл. 77 от ЗПФ, съответно в к. 2, к.3, к.4 и к.6.

3. В чл. 51, таблицата с разпределението по общини да бъде изготвена от министерство на финансите с отразени промени по общини, съгласно предложените промени от НСОРБ с Протокола по чл. 77 от ЗПФ, съответно в к. 1, к.2, к.2а, к.2в и к.6.

4. Да се добави нов член със следното съдържание:

„....(1) Средствата за финансиране на дължимите обезщетения по Кодекса на труда на лицата по к. 2а на чл. 51 са планирани в централния бюджет.

(2) Средствата по ал. 1 се предоставят с акт на Министерския съвет по предложение на министъра на финансите до размера на фактически разходваните.”

5. Да се добави нов член със следното съдържание:

„....(1) В централния бюджет са планирани средства до 3 млн. лв. за непредвидени и неотложни разходи за зимно поддържане и снегочистване на общински пътища.

(2) Средствата по ал. 1 се предоставят с акт на Министерския съвет по предложение на министъра на финансите до размера на планираните.

(3) Средствата се разходват за възстановяване на направени извънредни разходи от общините за зимно поддържане и снегочистване на общинските пътища, при условие че размерът на определената субсидия по чл. 50 е недостатъчен и климатичните условия на територията на съответната община са били по-неблагоприятни, по ред и условия, определени от министъра на финансите.”

6. Да се добави нов член със следното съдържание:

„....(1) В централния бюджет са предвидени средства за проекти и програми за асистентска подкрепа на хората с увреждания в размер на 71,5 млн. лв., вкл. и изпълнявани от общините.

(2) Средствата по ал. 1 се предоставят с акт на Министерския съвет по предложение на министъра на финансите и министъра на труда и социалната политика по обективни, измерими и публични критерии.

(3) Средствата се разходват по ред и условия определени в нормативния акт по ал.2.”

7. В Приложението към чл. 50 - Механизъм за определяне на основните бюджетни взаимоотношения между централния бюджет и бюджетите на общините за 2019 г. предлагаме:

7.1. Текстът „Право да получават обща изравнителна субсидия през 2019 г. имат общините, чийто постоянни данъчни постъпления към 31 декември 2017 г. на един жител са по-ниски от 120 % от равнището им за страната на един жител ($ДПх1 < 1,2 * ДПстр.$)“ да бъде преместен като пояснение съответно към компоненти А1, А2, А3, А4 и А5.

7.2. Да се добавят следните нови компоненти А6 и А7, както следва:

„А6 е допълнителен компонент на общата изравнителна субсидия от централния бюджет за конкретната община, който осигурява размера на общата изравнителна субсидия, определен в Закона за държавния бюджет на Република България за 2018 г. (ЗДБРБ за 2018 г.) за общините без достъп по Компоненти А1, А2, А3, А4 и А5. Тази част на субсидията се получава от общините с достъп до компонента, които имат отрицателна разлика спрямо размера на общата изравнителна субсидия, определен в ЗДБРБ за 2018 г.

А7 е допълнителен компонент на общата изравнителна субсидия от централния бюджет, който се разпределя само за общините, за които има разлика между полученото от сумата на компонентите А1, А2 и А3 ($A1+A2+A3$) и размера на общата изравнителна субсидия, определен в ЗДБРБ за 2018 г. и тя е по-малка от 5%. Изравняването е до 5 %, като съответните общини с достъп получават допълнително сумата, определена като произведение на утвърдения размер на общата изравнителна субсидия със ЗДБРБ за 2018 г. и разликата в процент между ръста на сбора на компонентите А1, А2 и А3 ($A1+A2+A3$) за съответната община и максимално определеното 5% изравняване.“

Общи мотиви: Предложенията на НСОРБ осигуряват приоритетна подкрепа за ключови за общините и гражданите политики, вкл. и равнопоставен достъп до публични услуги, предоставяни на местно ниво за всички граждани и на цялата територия на страната. Подробните мотиви са отразени в т. I на Протокола.

IV. Позиция на Министерството на финансите

Министерството на финансите поддържа политиките и финансовите параметри, заложи в проекта на Закон за държавния бюджет на Република България за 2019 г. по отношение на местната власт, като в хода на 2019 г. ще продължат усилията за подобряване на ефективността при управлението на финансовите ресурси на местните власти.

Политиките в бюджета за 2019 г. по отношение на общините са насочени към разширяване на възможностите за тяхното устойчиво и балансирано развитие. Основните бюджетни взаимоотношения на общините с ЦБ за 2019 г. са в размер на 3 745,7 млн. лв., в т. ч. 3 289,6 млн. лв. за делегираните от държавата дейности и 456,1 млн. лв. в местните дейности. Увеличението спрямо закона за 2018 г. е с 481,7 млн. лв.

Общата субсидия за делегираните от държавата дейности, за издръжка и персонал, която се определят чрез стандарти е 3 234,4 млн. лв. или има увеличение от 453,7 млн. лв. спрямо закона за 2018 г.

В това число в сферата на **общинската администрация** е разчетен ръст от 30,3 млн.лв. с които се осигурява увеличение на разходите за персонал на общинската администрация с 10 на сто.

В сферата на **образованието** средствата по бюджетите на общините за 2019 г. са завишени с 361,0 млн. лв. спрямо 2018 г. Увеличението е във връзка с политиката за увеличение на заплатите на педагогическия персонал в образованието, увеличението на възнагражденията на непедагогическия персонал с 10 на сто и свързания с това ръст на осигурителните вноски от работодателя. Предвидени са средства, в размер на 2,5 млн. лв. за издръжка на дейностите по възпитанието и обучението на децата и учениците в частните детски градини и училища, включени в системата на държавно финансиране, както и увеличение с 8 млн. лв. на средствата за подпомагане на храненето на децата от подготвителните групи и учениците от I-IV клас. Предвидени са и средства за занимания по интереси, за кариерно ориентиране и консултиране, както и средства за допълващ стандарт за ученик в гимназиален етап на обучение.

В **здравеопазването** е предвидено увеличение с 13,9 млн. лв. на текущите разходи спрямо закона за 2018 г. във връзка с увеличението с 10 на сто на заплатите на персонала и съответните осигурителни вноски от работодател. Броят на членовете на общинските съвети по наркотичните вещества е увеличен с 9 броя, а на здравните медиатори - с 15 броя.

В сферата на **социалните дейности** е разчетен ръст от близо 30,0 млн. лв. спрямо 2018 г. като стандартите са увеличени диференцирано. С най-голям процент са завишени стандартите за центровете за настаняване от семеен тип за деца/младежи с увреждания и центровете за настаняване от семеен тип за деца/младежи с увреждания с потребност от постоянни медицински грижи (18%). Стандартите за центровете за настаняване от семеен тип за пълнолетни лица с увреждания са завишени с 14%, за домовете за пълнолетни лица с увреждания – с 13%, за защитените жилища за лица с увреждания – с 12%. С 10% са завишени стандартите за домовете за деца, лишени от родителска грижа от I до XII клас, дневните центрове за деца и/или пълнолетни лица с тежки множествени увреждания и дневните центрове за деца и пълнолетни лица с увреждания – седмична грижа. За останалите социални услуги завишението на стандартите е в границите от 7 до 9%, а стандартът за дневните центрове за стари хора запазва нивото си от 2018 г.

Размерът на месечната помощ на ученик, настанен в дом за деца, лишени от родителска грижа от I до XII клас, кризисен център, център за настаняване от семеен тип за деца и младежи с/без увреждания е увеличен от 33 лв. на 35 лв.

В сферата на **културата** е предвидено увеличение на текущите разходи в размер на 13,5 млн. лв. Стандартите за библиотеките, музеите и художествените галерии с регионален характер са завишени с 8,6%, а за читалищата с 13,3%. Субсидираните бройки на музеите и художествените галерии с регионален характер са увеличени с 20 бр., на регионалните библиотеки с 10 бр. и на читалищата с 97 броя.

Общата изравнителна субсидия за местните дейности е 294,0 млн.лв. и е увеличена спрямо закона за 2018 с 10,0 млн.лв.

Целевият трансфер за зимно поддържане и снегопочистване е в размер на 38.2 млн.лв. или има увеличение от 3.0 млн.лв. спрямо разчета за 2018 г.

Целевата субсидия за капиталови разходи е 179.1 млн.лв. и е с 15.0 млн. лв. повече спрямо параметрите за 2018 г.

Механизмите за разпределението на трансферите на общините са изготвени на основата на ясни, измерими, обективни и прозрачни критерии, като се предлага промяна в механизмите за разпределение на общата изравнителна субсидия и целевата субсидия за капиталови разходи.

Предложението за промяна на механизма на разпределение на *общата изравнителна субсидия* е предшествано от извършен преглед през годините на прилаганите механизми и констатирани проблеми в тях, които водят до изкривяване на кохезонния смисъл на този вид субсидия и задълбочаване на различията между общините.

С предоставянето на изравнителна субсидия се цели намаляване на финансовите диспропорции между общините чрез достигане на определено съпоставимо равнище на фискални възможности за покриване на разходните потребности по предоставяне на местни услуги.

До 2007 г. основният компонент, който се използва в механизмите за разпределение на изравнителната субсидия, е за изравняване на постъпленията от местни данъци на един жител до средното равнище за страната, като достъп имат само тези общини, които са под това средно равнище. По механизма от 2007 година 15 общини не получават изравнителна субсидия, като още 4 нямат достъп до основния изравнителен компонент, а получават сума единствено на база на допълнителен компонент.

През 2008 г. механизмът за разпределение на общата изравнителна субсидия претърпява съществени промени, като е възприет подход за разпределение на по-голяма част от субсидията на база използване на натурални показатели и

станданти за два вида услуги за сметка на значително редуциране на сумата по същинския компонент за изравняване на данъчните приходи - до 40% от необходимото изравняване за достигане на средното равнище за страната, което предполага получаването на субсидия от всички общини, включително големи и богати общини, които ангажират значителен ресурс от субсидията, и което води до задълбочаване на диспропорциите между общините.

Пред следващите години механизмът за разпределение на изравнителната субсидия е сходен с този от 2008 г., като същинският изравнителен компонент отново се редуцира, за да може да се осигурява сумата по натурални показатели и стандарти за всички общини, както и за покриване на отрицателни разлики до нивото на субсидията от предходната година.

Предоставянето на достъп до изравнителна субсидия за всички общини, включително и за тези с големи фискални възможности, както и редуцирането на същинския изравнителен компонент на субсидията, води до изместване на целта на изравнителния механизъм и до задълбочаване на различията между отделните общини, което налага предложението за промяна на механизма през 2019 г.

С оглед намаляване на различията е предложен подход общините, които са реализирали през преходната година над 120 % от средното за страната равнище на постоянни данъчни приходи на един жител, да не получават изравнителна субсидия. Общините, които са под това равнище получават достъп до изравнителната субсидия с цел осигуряване на съпоставимо равнище на фискални възможности за покриване на разходните потребности по предоставяне на местни услуги.

По така предложения механизъм 19 общини нямат право на достъп до изравнителна субсидия, които условно могат да се разделят на курортни, индустриални и двете най-големи общини – Столична и Пловдив. При тях съществуват различни икономически фактори (големи предприятия, складови и производствени бази, логистични или търговски центрове; наличие на морски или планински курортни комплекси, хотели, седалища на лизингови компании за автомобили и т.н.), които им осигуряват предимство във възможностите за генериране на постоянни данъчни приходи, което предполага значително надхвърляне (над 120%) на средното равнище за всички общини. Предоставянето на допълнителни средства за тези общините с голям фискален потенциал би задълбочило диспропорциите между тях и останалите общини и би било в противоречие с целта на изравнителната субсидия.

При разпределението на *целевата субсидия за капиталови разходи*, основният компонент от нея се разпределя на базата на натуралните показатели по общини за брой населени места, с изключване на местата без население и с население до 10 души, дължина на общински пътища, брой население и територия. Допълнителният компонент осигурява размера на целевата субсидия за

капиталови разходи, определен в ЗДБРБ за 2018 г. Предвиден е и допълнителен ресурс за подпомагане на общините от 4-та и 5-та категория за подобряване състоянието на социалната и техническа инфраструктура на територията на общината. Достъп до тази част на субсидията имат всички общини от 4-та и 5-та категория, съгласно утвърдената от министъра на регионалното развитие и благоустройството категоризация на общините в Република България.

Обхванатите общини от допълнителния компонент от 4-та и 5-та категории са 131 и всяка получава допълнително по 25,0 хил. лв. след разпределението по другите два компонента. В резултат на това, във всичките 131 общини целевата субсидия за капиталови разходи за 2019 г. има ръст спрямо закона за 2018 г., като в 124 от тях ръстът надхвърля общия ръст за страната.

През 2019 г. се запазва механизмът, съгласно който размерът на неразплатените задължения на общини – бенефициенти по програми, съфинансирани от Европейския фонд за регионално развитие, Европейския социален фонд, Кохезионния фонд, Европейския земеделски фонд за развитие на селските райони и Европейския фонд за рибарство, за наложени финансови корекции и/или за предоставени безлихвени заеми от централния бюджет за финансиране на плащания по проекти с наложени финансови корекции за програмен период 2007 – 2013 г., се намалява с 80 на сто чрез сключване на тристранно споразумение между управляващия орган на оперативната програма, министъра на финансите и кмета на съответната община.

**ЗА НАЦИОНАЛНО СДРУЖЕНИЕ
НА ОБЩИНИТЕ В Р БЪЛГАРИЯ**

**ПРЕДСЕДАТЕЛ НА УС
ДАНИЕЛ ПАНОВ**

26 октомври 2018 г., София

**ЗА МИНИСТЕРСТВО
НА ФИНАНСИТЕ**

**МИНИСТЪР
ВЛАДИСЛАВ ГОРАНОВ**

